

HALK BİLİMİ/FOLKLOR TARİHSEL SÜREÇ

Bircan Kalaycı

Folklor sözü İngilizce “folk” ve “lore” sözcüklerinden oluşmuştur. Folk “halk”, lore ise “bilim, bilgi” anlamına gelir. Bu nedenle Türkçe’de Folklor terimi “Halk Bilimi” sözüyle de karşılanmıştır. Folklor terimini ilk olarak 1846 yılında kullanan İngiliz William J. Thoms’dur.

İngiltere’de 1878 yılında Folklore Society adıyla bir dernek kurulmuş, folklor sözcüğü de bu bilim dalının adı olarak yayılmıştır. İskandinav, Rus, Portekiz, İspanyol bilginleri de aynı kelimeyi kullanmışlardır. 1846 yılından bu yana Anglo-Sakson ülkeleriyle İsveç, Norveç, Finlandiya, Fransa gibi ülkelerde yaygınlık kazanan bu terim yurdumuzda da benimsenerek kullanılmaya başlanmıştır. Alman dili konuşulan ülkelerde ise (Almanya, Avusturya, İsviçre) Folklor terimi yerine aynı anlamı karşılayan “Volkskunde”nin kullanılışı tercih edilmiştir.

Her ulusun kendine özgü bir toplum yapısı bulunması nedeniyle Folklorun tanımlanması ve kapsamının belirlenmesinde her ülkenin bilginleri kendi toplumlarının yaşayışına göre değerlendirmeler yapmışlardır. Örneğin Almanya’da Folklor, siyasal bilimlerin giriş yeri, giriş odası ve sosyal politikanın köken, kaynak kitabıdır. Folklor halkın kalıbı, ruhu ve türünün bilimsel anlayışıdır. Sosyoloji, sözcüğün anlamı ve çağdaş kavramı bakımından Folklorun bölümlerinden biridir.

Amerika’da Folklor, uygarlık tarihini inceleyen sosyal bilimlerden biri olarak kabul edilmektedir.

Belçika’da Folklorun amacı, halk sınıflarının yaşayışlarına ve uygarlıklarına ait olan her şeyi toplamak, inceleyerek, açıklamaktır. Folklor İnsanlık zihniyetinin geçirdiği çeşitli aşamaları inceler ve bunları her gün karşılaşılan benzer aşamalarla karşılaştırma amacını güder.

Fransa’da Folklor, halk yaşayışını inceler. Folklor, uygar ülkelerde halka ait düşünsel ve maddesel kültürü inceler. Folklor, uygar uluslardaki halk düşüncesinin incelenmesidir. Folklor doktrinsiz ortak inanmalar, kuramsız çalışmalardır. Folklor, hiçbir aydının öğretmediği, halkın kendi kendine öğrendiği efsane, hikaye, gelenek, şarkı, bilmece, söz düzeni, yıldızlara ait inanma ve büyüler gibi bilgilerdir. Folklor, az gelişmiş ulus ve halk sınıflarının inanış, gelenek ve göreneklerinin ansiklopedisidir. Bu da insanlığın başlangıcından zamanımıza kadar az ya da çok bozulmuş biçimde ulaşan kültür kalıntılarıdır.

İngiltere’de Folklor, gelenekler bilimidir. Folklor, insan kuruluşlarında en yaygın, en devamlı ve eski olan şeyleri, halk sanatlarını, halk endüstrisini inceler. Folklor, yazılı belgeleri değil; atalardan gelen geleneklerin etkisi altında inanılan ve yapılan şeyleri inceler. Folklor, bugün yaşayan, fakat bugünün ve zamanımızın olmayan fikirleri, gelenek ve tarihleri, eski halklardan kalanları toplar, karşılaştırır. Halkın efsane, gelenek ve inanışları ile ilgilenir. Folklor, halkın düşünsel yapısını oluşturan her şeyi inceler.

Folklorun anlamı ve tanımı konuları Türk folklorcularınca da işlenmiştir. M. Şakir Ülkütaşır, Sedat Veyis Örnek gibi bilim adamlarını örnek verebiliriz.

Sedat Veyis Örnek’e göre Folklor, bir ülke ya da belirli bir bölge halkına ilişkin maddi ve manevi alanlardaki kültürel ürünleri konu edinen, bunları kendine özgü yöntemlerle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan ve son aşamada bir bireşime vardırılmayı amaçlayan bir bilim dalıdır.

Bir ülkenin, bir yöre halkının, bir etnik grubun yaşamının bütününe kapsayan ve temelinde o halkı oluşturan insanların ortak ve yaygın davranış kalıplarını, yaşama biçimini, belirli olaylar ve durumlar karşısında tavrını, çevresini ve dünyayı algılayışını açıklamada; geleneksel ve törensel yaşamı düzenleyen, zenginleştiren, renklendiren bir **diibeceriyi**, beğeniye, yaratıya, kurumu, töreyi, kurumlaşmayı göz önüne sermede; bir ucuyla geçmişe, bir ucuyla da zamanımıza uzanan gelenekler, görenekler, adetler zincirini saptamada; bu zincirin köstekleyici veya destekleyici

halkalarını tek tek belirlemede; halk kültürünün atardamarlarını yakalayarak bunlardan özgün ve çağdaş yaratmalar çıkarmada folklorun rolü ve önemi birinci derecededir.

M. Şakir Ülkütaşır'a göre Folklor, en derli toplu anlamıyla genel olarak sözlü halk edebiyatı, halk musikisi, halk temaşası, halk gelenek ve inançları gibi tamamen fikri ve manevi tezahürleri, kısaca halkın manevi kültürü araştıran bir bilimdir. Düğün, bayram, cenaze, kandil, çocuk vs.'ye ait halk gelenekleri; cin, peri, büyü, afsun, muska, gibi şeylere inanma şeklinde tezahür eden bütün halk inançları ile türküleri, maniler, bilmece, oyunlar, masallar, menkıbeler, deyimler ve atasözleri Folklorun konusu içindedir. Bütün bunlar belli kadrolar dahilinde tespit ve tetkik edilir. Folklor araştırmalarının temel taşı olan kadro bir kategori içinde ve birbirleriyle yakından ilgili birçok maddeyi içine alan geniş bölümdür.

Halk Biliminin Etnoloji, Sosyoloji, Sosyal ve Kültürel Antropoloji, Edebiyat, Psikoloji, Dilbilim, Dinbilim, Tarih, Dinler Tarihi, Sanat Tarihi, Coğrafya, Tıp, Hukuk vb. bilimlerle yakından ilişkisi olup; gerektiğinde bu bilim dallarının yöntem ve bulgularından yararlanır, başka ülkelerin Halk bilimi (Folklor) ile ilgili verilerinden koşutluklar kurar, karşılaştırmalar yapar, bunların kökenine inmeye çalışır. Böylece yerlilikten ve ulusallıktan evrenselliğe geçerek insanlığın ortak kültürüne katkıda bulunmaya yönelir.

Halk Bilimin içerisine giren konuların yeterli ve herkesin üzerinde anlaşabileceği bir şemasını düzenlemek zordur. Çünkü sosyal bilimlerin çoğunda olduğu gibi Halk Biliminde de bir takım konuların sınırlarını kesin olarak çizmek, bunların diğer bilimlerle olan sınır anlaşmazlıklarını önlemek güçtür. Halk Bilimin çalışma konularıyla ilgili olarak yapılan tasnif çalışmaları hakkında yabancı ülkeler ve Türkiye'den bazı örnekler verebiliriz.

Fransa'da Paul Sebillot'un 1904-1907 yılında yayımlanan **Folklor de Franse adlı eserinde şöyledir:**

1. Gök ve yer
2. Deniz ve Tatlı Sular
3. Hayvanlar ve Bitkiler
4. Halk ve Tarih

Londra Folklor Cemiyetinin Yayımladığı kitapta izlenen plan şöyledir:

- 1) İtikatlar ve uyulması gerekli kurallar
 - a) Yer ve gök
 - b) Bitkiler alemi
 - c) Hayvanlar alemi
 - d) İnsanlar
 - e) İnsanlar tarafından yapılmış eşya
 - f) Ruh ve öteki dünya
 - g) İnsanüstü varlıklar
 - h) Kehanet ve fallar

- i) Sihir
- j) Hastalık ve halk hekimliği
- 1) Adetler
 - a) Siyasal ve toplumsal kuruluşlar
 - b) Bireysel hayata ait ritler
 - c) Uğraşilar, işler ve sanayi
 - d) Takvimi bayramlar ve diğer bayramlar
 - e) Oyunlar, sporlar ve eđlenceler
- 2) Hikayeler, şarkılar ve atasözleri
 - a) Hikayeler
 - i) Doğru diye anlatılanlar
 - ii) Eđlençe diye anlatılanlar
 - b) Şarkılar ve baladlar
 - c) Atasözleri ve bilmeceler
 - d) Tabirler (deyimler ve temsiller)
- 3) Katkılar
 - a) Terminoloji

Sedat Veyis Örnek'in yaptığı tasnif de şöyledir:

- 1) Köy, Kasaba ve Kent Yaşamı (Monografiler)
- 2) Yerleşim-Yerleşim Türleri .
 - a) Sürekli yerleşim (köy, kasaba, kent)
 - b) Geçici yerleşim (yaylak, kışlak)
- 3) Barınak-Konut (Halk Mimarisi).
 - a) Tipler
 - b) Yapım teknikleri ve kullanılan araç-gereçler
 - c) Ev eşyası (türleri, yapımı, kullanılışı)
- 4) Aydınlanma, Isınma.

- a) Işık elde etme; ışık araç ve gereçleri
- b) Isı elde etme; ısı araç ve gereçleri
- 5) Taşıtlar Taşıma Teknikleri
 - a) Kara taşımacılığı
 - b) Hava taşımacılığı
- 6) Ekonomi Türleri
 - a) Hayvancılık.
 - i) Bakımı, beslenmesi, korunması
 - ii) Çobanlık
 - iii) Hayvansal ürünlerin elde edilişleri
 - iv) Hayvancılıkla ilgili araç-gereçler
 - b) Tarım-Rençperlik
 - i) Ekme, biçme, ürün alma
 - ii) Tarım araç-gereçleri
 - c) Avcılık
 - i) Av türleri (kara, deniz avları)
 - ii) Av araçları ve teknikleri
- 7) Halk Ekonomisi
 - a) Üretim
 - b) Tüketim
 - c) Pazarlama
- 8) Beslenme-Mutfak-Kiler
 - a) Besin Türleri
 - i) Hayvansal besinler
 - ii) Bitkisel besinler
 - b) Besin Elde Etme, Hazırlama, Koruma
 - c) Mutfak Düzeni, Araçları
 - d) Kiler, Depo, Mahzen

- e) Yemek Çeşitleri
- f) Sofra Düzeni
- 9) Ölçme, Tartma, Hesaplama Birimleri; (Zaman ve Mesafe Kavramları)
- 10) Halk sanatları ve Zanaatları
 - a) İşletme, Örmeye, Dokuma, Basma İşleri
 - b) Ağaç, Taş, Maden, Toprak, Cam, Deri İşleri
- 11) Giyim-Kuşam-Süs
 - a) Giyim-Kuşam
 - i) Erkek giyimi
 - ii) Kadın giyimi
 - iii) Çocuk giyimi
 - iv) Günlük giyim
 - v) Törensel giyim
 - vi) Meslekleri ve yaş gruplarını belirleyen giyimler
 - b) Süslenme
- 12) Halk Bilgisi
 - a) Halk Hekimliği-Halk Baytarlığı
 - b) Halk Botaniği-Halk Zoolojisi
 - c) Halk Meteorolojisi-Halk Takvimi
 - d) Halk Hukuku
- 13) Halk İnançları; Töreler, Adetler, Gelenekler, Görenekler
- 14) Geçiş Dönemleri
 - a) Doğum
 - b) Evlenme
 - c) Ölüm
- 15) Bayramlar-Karşılamlar-Uğurlamalar
 - a) Dinsel Nitelikli Bayramlar
 - b) Yerel Nitelikli Bayramlar

- c) Karşılama ve Uğurlamalar
- 16) Kalıp Hareketler (Tavırlar, Jestler, Mimikler)-Kalıp Sözler ve Sesler
 - a) Günlük Yaşamla İlgili Olanlar
 - b) Törensel Yaşamla İlgili Olanlar
 - c) Isık Çalma, Çağırma, Ses Çıkarma
- 17) Dernekler, Kuruluşlar; Dayanışma ve Yardımlaşma
 - a) Esnaf dernekleri
 - b) Dinsel Kuruluşlar
 - c) Cins ve Yaşa Dayalı Örgütler
 - d) Komşuluk
- 18) Dinsel-Büyüsel İçerikli İnançlar, İşlemler
 - a) Ziyaretler, Yatırlar, Türbeler, Mezarlar
 - b) Fal, Rüya Yorumu, Gelecekte Haber Verme
 - c) Büyücülük; Türleri ve Teknikleri
- 19) Halk Edebiyatı
 - a) Destanlar
 - b) Efsaneler
 - c) Masallar
 - d) Halk Hikayeleri
 - e) Halk Şiiri
 - f) Halk Türküleri
 - g) Fıkralar
 - h) Atasözleri-Deyimler
 - i) Tekerlemeler
 - j) Bilmeceler
 - k) Alkışlar, Kargışlar
 - l) Ağıtlar
 - m) İlahiler

- n) Maniler
- 20) Halk Tiyatrosu (Geleneksel tiyatro)
 - a) Ortaoyunu
 - b) Karagöz
 - c) Kukla
 - d) Meddahlık
 - e) Seyirlik Köylü Oyunları
- 21) Halk Oyunları (Dansları)
- 22) Halk Müziği ve Müzik Araçları
- 23) Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar
 - a) Temsili Nitelikteki Oyunlar
 - b) Oyuncak Türleri ve Nitelikleri
- 24) Halk Eğlenceleri; Sporlar
- 25) Adlar
 - a) İnsan Adları
 - i) Asıl adlar
 - ii) Soyadları
 - iii) Lakaplar-takma adlar
 - b) Yer, Su, Dağ, Köy, Meydan, Cadde, Sokak, Ev Adları

TÜRKİYEDE HALK BİLİMİNİN GEÇMİŞİ VE BUGÜNKÜ DURUMU

Türkiye’de Folklor çalışmaları Batı ülkelerine nazaran geç başlamıştır. Bazı araştırmacılar, Folklorun bir bilim olduğundan habersiz, bazı veriler elde edip, bunları bazı dergilerde yayımlamışlardır. Başlangıçta daha çok Folklorun ne olduğu üzerine açıklamalar içeren yazılar yazılmıştır. Gökalp, Halka Doğru adlı dergide “Halk Medeniyeti-I” başlıklı yazısında Folklor terimine karşılık olarak “Halkiyat” terimini (1913) kullanmıştır. Resmi medeniyet ve Halk medeniyeti olmak üzere bir kavmin iki medeniyetten oluştuğunu belirtmiş; kaideleri yazılı olmayan, ağızdan ağıza geçerek bir soyda uzayıp giden ananevi medeniyeti konu edinen ilmi de “Halkiyat” olarak tanımlamıştır.

Mehmet Fuat Köprülü İkdam Gazetesinde “Yeni Bir İlim: Halkiyat-Folklor” konulu yazısında (1914) Folklorun Avrupa’daki gelişiminden ve ülke için öneminden söz etmiştir. Folklor terimi açık olarak ilk defa bu yazıda geçmiştir.

Rıza Tevfik Bölükbaşı Peyam Gazetesinin edebiyat ekinde “Folklor” başlıklı yazısında (1914) , kelimenin aslını açıklayarak bizdeki anlamıyla Avrupa’daki anlamı arasındaki farkları işaret etmiştir.

Ayrıca Halk Biliminin asıl konusunun ortak halk edebiyatı ürünleri olduğunu belirtmiş, Türk atasözlerinden ve türkülerinden örnekler vermiştir.

Selim Sırrı Tarcan Türkiye Edebiyat Mecmuasında “Halk İlimi (Halkiyat)” dergisinde (1924) Folkloru tanımlayarak, Folklorun birleştirici ve eğitsel bir bilim dalı oluşunun üzerinde durmuştur.

Rauf Yekta Bey, “Darülelhan külliyatı” defterlerinin Anadolu Halk Şarkıları adını taşıyan I. Sayısında yazdığı önsözde, folklorcuların derleyip topladıkları ezgi ve sözlerin ulusun geçmişini aydınlatmadaki önemine değinmiş, halk türkeleri derlemenin önemini belirtmiştir.

Türkiye’de Halk Bilimi alanında çalışma yapan yabancılar daha çok halk edebiyatı ve halk müziği konuları üzerinde durmuşlardır. Bu bilim adamlarından bazıları şunlardır: B. Bartok, W. Eberhard, F. Giese, G. Jacob, U. Johansen, F.W. Hasluck, I. Kunos, F. Luschan, Th. Menzel, G. Mezsaros, G. Nemeth, K. Rainhardt, H. Ritter, W. Ruben vb.

Cumhuriyet dönemine kadar folklor konusundaki çalışmalar, daha çok kişisel ve dağınık görünümündedir. 1927 yılında Ankara’da “Anadolu Halk Bilgisi Derneği” daha sonra da “Türk Halk Bilgisi Derneği” adını alan dernek, Türk Halk Bilimine dönük çalışmaları başlatan ilk örgüttür.

Bu dernek çıkardığı “Halk Bilgisi Haberleri” adlı süreli yayınıyla ülkemizin çeşitli yörelerinden derlenen Halk Bilimi verilerini toplu olarak sunmuştur. “Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber” adlı kılavuz da yayınlamıştır.

1955 yılında Türk Halk Sanatlarını ve Ananelerini Tetkik Cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyet, iki kez ad değiştirerek günümüzdeki Folklor Araştırmaları Kurumu adını almıştır.

1964 yılında kurulan “Y.T.G. Türk Folklor Enstitüsü kurma derneği” 1966 yılında “Türk Folklor Araştırmaları Kurumu” adını alarak bu alanda çalışmalar yapmıştır.

Boğaziçi Üniversitesi ve Ortaoğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinin öncülüğüyle kurulan iki dernek de süreli yayınları, sergileri, açık oturumlarıyla Folklor alanında katkılar sağlamışlardır.

1932 yılında kurulan Halkevleri kültürün araştırılması, incelenmesi, yaygınlaştırılması ve halkla kaynaştırılmasında önemli rol oynamıştır. Halkevlerinin Köycülük Kolları köy ve kasabalara geziler düzenlemiş; bu gezide elde edilen folklor verileri yerel dergilerde yayımlanmıştır. Halka dönük etkinlikleriyle bu kuruluşlar çeşitli illerde çıkardıkları yerel dergiler, yayınladıkları kitaplar vasıtasıyla Halk Bilimi alanındaki gerceğimizin büyük bölümünü yitip gitmekten kurtarmışlardır. Halk Bilimini ilgilendiren kılavuz ve el kitaplarının, monografilerin büyük bölümü çeşitli halkevlerinin aracılığı ile okuyucuya kazandırılmıştır.

Türk Dil Kurumu da Halk Ağzından Derleme Dergileri, Derleme ve Tarama sözlükleriyle dil konusunda Halk Bilimine katkıda bulunan kurumlar arasındadır.

Üniversitelerde uzun yıllar bağımsız bir Folklor kürsüsü kurulamamıştır. Günümüz itibariyle (2000) bu alanda bağımsız kürsü yalnızca Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya fakültesinde kurulabilmiştir. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesinde 1938-1948 yılları arasında Halk Edebiyatının yanında Halk Bilimi konularına da programında yer veren bir kürsü, Pertev Naili Boratav’ın öncülüğünde çalışmalar yapmıştır. Aynı fakültenin Etnoloji kürsüsü ise etnoloji ve sosyal antropolojinin yanı sıra Folklor konularını işlemektedir. Boratav ve İlhan Başgöz yabancı ülkelerdeki üniversitelerde Türk Halk Bilimine ilişkin araştırma ve incelemeleriyle, bu alana önemli katkılar sunmuşlardır. Aynı fakültede Etnoloji ve Sosyal Antropoloji öğretim üyelerinden olan Orhan Acıpayamlı doğum, halk hekimliği, bibliyografya; Nermin Erdentuğ evlenme adetleri; Sedat Veyis Örnek halk inançları, ölüm vb. konularda monografik nitelikte araştırmalar yaparak yayınlamışlardır. Bu fakültenin Tiyatro Kürsüsü öğretim üyelerinden Metin And ve Özdemir Nutku geleneksel Türk tiyatrosu konusundaki araştırma ve incelemeleriyle Halk Bilimi alanına katkıda bulunmuşlardır. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde 1993 yılında Halk Bilimi Bölümü bağımsız bir bölüm olmuştur.

Hacettepe Üniversitesinde Sosyal Antropoloji ve Genel Türk Edebiyatı Bölümündeki bazı araştırma ve incelemeler de Halk Bilimi kapsamına girmektedir. Sosyal Antropoloji Bölüm başkanlığı yapmış olan Prof. Dr. Bozkurt Güvenç'in de Halk Bilimi alanında önemli katkıları olmuştur. Aynı fakültenin Türk Dili Ve Edebiyatı bölümüne bağlı Ana Bilim Dalı olarak Türk Halk Bilimi öğretimine devam etmektedir.

Boğaziçi Üniversitesi'nde Tahir Alangu'nun Halk Bilimin tarihçe ve yöntem sorunlarıyla ilgili dersleri de bu alandaki katkılardandır.

Atatürk Üniversitesi özellikle halk edebiyatı alanında verimli çalışmalar, araştırmalar yapmakta, ve yayımlamaktadır.

1938 yılına kadar çeşitli dergilerde Halk Bilimi ile ilgili bazı yazılar yer alırken bu tarihte "Halk Bilgisi Derneği'nin yayınladığı "Halk Bilgisi Mecmuası" ile "Halk Bilgisi Haberleri'nde ağırlık tamamen Halk Bilimsel yazı ve derlemelere verilmiştir. Bunları zamanla Folklor Postası, Türk Folklor Araştırmaları, Türk Etnografya Dergisi, Folklor, Folklorla Doğru, Sivas Folkloru, Halkbilimi gibi dergiler izlemiştir. Bunların bir kısmı yayınına son vermiştir. Yayınlanmaya devam edenler arasında Folklor/Edebiyat, Milli Folklor, Halk Bilim, Türk Dünyası, Erciyes gibi dergileri örnek verebiliriz. Halkevleri ve Fakülte dergilerinin Halk Bilimine katkıları olmuştur. Halk bilim yıllık ve belletenlerinde de özlü araştırma ve incelemeler yer almaktadır.

Türkiye'de ilk resmi derlemeler İstanbul Belediye Konservatuarı'nca 1926 yılında başlatılmış; bu amaçla dört gezi düzenlenmiştir. Halk Bilimin alanına giren konulardan biri olarak derlenen türküler notaya alınarak 14 defter halinde yayımlanmıştır. İlk pentatonik türkü bu gezilerde Gümüşhane'de kaydedilmiştir. Mahmut Ragıp Gazimihal da 1929 yılında Anadolu Türküleri ve Musiki İstikbalimiz adlı bir kitap yayımlamıştır.

Ülkemizde, çeşitli tarihlerde Halk Bilimiyle doğrudan ilgili kongre, seminer ve danışma toplantıları düzenlenmiş ve bu çalışmalar devam etmektedir. Bunların kimileri derneklerin girişimiyle, kimileri de devletin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

İş Bankası, Yapı Kredi Bankası, Akbank, Sümerbank gibi bankaların özellikle yayın alanındaki etkinlikleriyle Halk Bilimi alanına katkıları olmuştur. Halk Bilimine, el sanatlarına ilişkin yayınlarının yanında halkın yaratı ve beceri ürünlerini tanıtan gösteri, sergi, koleksiyon türünden çalışmaları da dikkate değerdir.

Halk Bilimi alanında hizmet veren resmi bir kuruluş olarak Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, geçmişten bugüne birtakım değişiklikler geçirerek kurulmuştur. İlk, "Milli Folklor Enstitüsü" adıyla 1966 yılında kurulmuştur. Amacı Folklorun çeşitli konularında çalışmalar yaparak bir Folklor arşivi, kütüphanesi, müzesi kurmak, yurdun değişik yerlerinde bu konularda yapılan çalışmaları birleştirip teşvik etmek ve bunlara rehberlik etmektir. 1973 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile "Milli Folklor Dairesi Başkanlığı" adını alan kurum 1982 yılında teşekkül eden Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde ana hizmet birimi olarak müstakil Daire Başkanlığı şeklinde görevini sürdürmüştür. 1989 yılında "Halk Kültürlerini Araştırma Dairesi Başkanlığı, 1991 tarihinde de "Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü" adını almıştır.

Genel Müdürlükçe Halk Kültürünün bütün konularında yapılan araştırmalar, yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere Folklor Araştırmacıları tarafından görüşme tekniği, ses kayıt cihazları, fotoğraf makinaları ve video kamera kullanılarak yapılmaktadır. Ayrıca çeşitli kurum, kuruluş ve üniversitelerle işbirliği içinde panel, sempozyum, kongre vb. yapılmakta, sunulan bildirilerin basımı sağlanmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalardan bazıları şöyledir: İlki 1975 yılında yapılan "Uluslararası Türk Halk Kültürü Kongresi" beş yılda bir yapılmaktadır. 2001 yılında altıncısı İçel ilinde yapılacaktır. 1994 yılında birincisi yapılan "Türk Araştırma Sonuçları Sempozyumu"nun iki yılda bir yapılması planlanmış olup, sonuncusu 1998 yılında yapılmıştır. "Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu" nun birincisi 1993, ikincisi 1999 yılında yapılmış olup beş yılda bir yapılması planlanmıştır. Dönüşümlü olarak her yıl Unima ile birlikte " Ulusal ve Uluslararası Geleneksel Tiyatro Festivali yapılmaktadır. 2000 yılında Folklor Araştırmacıları Vakfı ile işbirliğinde ilki düzenlenen "Mahalli Halk Oyunları Yarışma"nın her yıl yapılması planlanmıştır. Bu etkinliklerin

yanında sürekli olmayan, özel gün ve zamanlarla ilgili faaliyetler de vardır: Nevruz Sempozyumu, Dede Korkut günleri çerçevesinde düzenlenen Dede Korkut Sempozyumu, Folklor Araştırmacıları Vakfı işbirliği ile gerçekleştirilen Roman Halk Kùltürü Fotoğraf Sergisi, yine vakfımız işbirliği içinde her ayın cuma günleri yapılan Kùltür Söyleřileri (birincisi 14 Kasım 2000 yılında yapılmıştır) vb. Yayın alanında da Türk Dünyası Dergisi, Türk Halk Kùltürü Araştırmaları ve Türk Halk Kùltüründen Derlemeler adıyla süreli yayın çıkarılmakta, Halk Bilimi ile ilgili kitapların basımı da yapılmaktadır.

Hazırlayan: Bircan KALAYCI

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ÖRNEK, Sedat Veyis: Türk Halk Bilimi. Kùltür Bakanlığı HAGEM Yayınları, 2. basım, Ankara 1995.

CİNGÖZ, Meltem- **AęLAYAN**, Handan: Halk Kùltürlerini Araştırma Ve geliştirme Genel Müdürlüğü Folklor Araştırmacıları ve 1994 Yılı Faaliyetleri. Türk Halk Kùltürü Araştırmaları 1994, Kùltür Bakanlığı HAGEM Yayınları, Ankara 1996, s.163-184.

TÜFEKÇİ, Nida: Folklor. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi 3. cilt, İletişim Yayınları, s.776-786

e-kaynak: http://www.folklor.org.tr/turkish/halkbilim_genel.htm